

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: **ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНІВ**

Виконав: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти групи бзУА
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування»

Дзьоба О. П.

(прізвище та ініціали)

Керівник

Тоцька Н. Л.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2025 року

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма: Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д. держ. упр., професор

_____ **Вікторія ФІЛІПОВА**

« _____ » _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Дзьоби Оксани Петрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Публічне управління соціально-економічним розвитком регіонів
керівник роботи Тоцька Наталя Леонідівна, к. філол. н., доцент.
затверджена наказом закладу вищої освіти від 16.09.2025 р. № 435-с
2. Строк подання студентом роботи грудень 2025 року
3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, підручники, посібники, наукові статті, монографії, мережа Інтернет
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра (перелік питань, які потрібно розробити) Теоретичні засади публічного управління розвитком регіонів. Оцінювання практики публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів України. Шляхи підвищення ефективності публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Робота містить 7 таблиць.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Консультант з написання I-III розділів</i>	<i>Наталія ТОЦЬКА, доцент</i>	<i>16.09.2025 р</i>	
<i>Консультант з нормоконтролю</i>	<i>Наталія КРЕТОВА, провідний фахівець</i>		

7. Дата видачі завдання 16.09.2025 р

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Огляд літературних джерел з теми	<i>16.09.2025-19.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
2.	Складання і затвердження плану роботи	<i>20.09.2025-24.09.2025</i>	<i>Виконано</i>
3.	Написання I розділу	<i>25.09.2025-14.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
4.	Написання II розділу	<i>15.10.2025-28.10.2025</i>	<i>Виконано</i>
5.	Написання III розділу	<i>29.10.2025-16.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
6.	Формулювання висновків за темою дослідження	<i>17.11.2025-23.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
7.	Оформлення роботи	<i>24.11.2025-26.11.2025</i>	<i>Виконано</i>
8.	Надання роботи керівнику для перевірки та написання подання	<i>27.11.2025-07.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
9.	Подання роботи для перевірки у КСПНП	<i>08.12.2025</i>	<i>Виконано</i>
10.	Захист роботи в ЕК		

Здобувач _____ Оксана ДЗЬОБА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Керівник роботи _____ Наталія ТОЦЬКА
(підпис) (ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Дзьоба О. П. Публічне управління соціально-економічним розвитком регіонів – Рукопис. Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». Херсонський національний технічний університет. Хмельницький, 2025.

У дослідженні обґрунтовано актуальність публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів України в умовах воєнних викликів, структурних трансформацій економіки, демографічних втрат і посилення територіальних диспропорцій. Доведено, що регіональний рівень відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості держави, процесах відновлення та підвищення якості життя населення, а результативність регіональної політики залежить від узгодженості цілей, ресурсів і механізмів публічного управління на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Метою дослідження є теоретико-прикладне обґрунтування напрямів удосконалення публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів з урахуванням безпекових обмежень, потреб відновлення та забезпечення збалансованого просторового розвитку. Об'єктом дослідження є система публічного управління розвитком регіонів, предметом — механізми публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів та їх трансформація в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення.

У роботі проаналізовано сучасний стан соціально-економічного розвитку регіонів України, виявлено ключові тенденції та диспропорції, зумовлені демографічними змінами, внутрішньою міграцією, трансформацією місцевих фінансів, динамікою підприємницької активності, ринку праці та інвестиційних процесів. Визначено основні проблеми публічного управління регіональним розвитком, зокрема інституційну нерівномірність територій, кадровий дефіцит, обмеженість фінансових ресурсів, комунікаційні розриви та суперечності між воєнною управлінською вертикаллю і принципами місцевого самоврядування.

Обґрунтовано напрями підвищення ефективності публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів, що передбачають трансформацію управлінських механізмів на засадах адаптивності, ризик-орієнтованості, багаторівневої координації, стратегічного планування та використання зарубіжного досвіду з урахуванням національних особливостей і воєнних ризиків. Доведено, що формування інтегрованої моделі публічного управління створює передумови для стійкого розвитку регіонів України у післявоєнний період.

Ключові слова: публічне управління; регіональний розвиток; соціально-економічний розвиток регіонів; регіональна політика; воєнний стан; територіальні диспропорції; децентралізація; місцеве самоврядування; інституційна спроможність; відновлення регіонів; стійкий розвиток; багаторівневе врядування; стратегічне планування; повоєнна відбудова.

ANNOTATION

Dzoba O. P. Public administration of socio-economic development of regions – Manuscript. Master's qualification work in specialty 281 "Public management and administration". Kherson National Technical University. Khmelnytskyi, 2025.

The study substantiates the relevance of public management of the socio-economic development of the regions of Ukraine in the context of military challenges, structural transformations of the economy, demographic losses and increasing territorial disparities. It is proven that the regional level plays a key role in ensuring the stability of the state, the processes of restoration and improvement of the quality of life of the population, and the effectiveness of regional policy depends on the coherence of goals, resources and mechanisms of public management at the state, regional and local levels.

The purpose of the study is to provide theoretical and practical justification for the directions of improving public management of the socio-economic development of regions, taking into account security constraints, the needs of restoration and ensuring balanced spatial development. The object of the study is the system of public management of regional development, the subject is the mechanisms of public management of the socio-economic development of regions and their transformation in the conditions of martial law and post-war restoration.

The paper analyzes the current state of socio-economic development of the regions of Ukraine, identifies key trends and imbalances caused by demographic changes, internal migration, transformation of local finances, dynamics of entrepreneurial activity, labor market and investment processes. The main problems of public management of regional development are identified, in particular, institutional unevenness of territories, personnel shortage, limited financial resources, communication gaps and contradictions between the military management vertical and the principles of local self-government.

The directions for increasing the efficiency of public management of the socio-economic development of regions are substantiated, which involve the transformation of management mechanisms on the principles of adaptability, risk-orientation, multi-level coordination, strategic planning and the use of foreign experience taking into account national characteristics and military risks. It is proven that the formation of an integrated model of public management creates the prerequisites for the sustainable development of the regions of Ukraine in the post-war period.

Keywords: public administration; regional development; socio-economic development of regions; regional policy; martial law; territorial disparities; decentralization; local self-government; institutional capacity; regional recovery; sustainable development; multi-level governance; strategic planning; post-war reconstruction.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Теоретичні засади публічного управління розвитком регіонів.....	10
1.1. Соціально-економічний розвиток регіону як предмет наукового аналізу	10
1.2. Особливості публічного управління соціально-економічним розвитком регіонального простору	19
Висновки до розділу 1	34
Розділ 2. Оцінювання практики публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів України.....	36
2.1. Характеристика сучасного рівня соціально-економічного розвитку регіонів України	36
2.2. Ключові диспропорції та проблеми у системі публічного управління розвитком регіонів	47
Висновки до розділу 2	58
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів.....	59
3.1. Трансформація механізмів публічного управління регіональним розвитком в умовах воєнного стану.....	59
3.2. Адаптація зарубіжних моделей до української практики публічного управління соціально-економічним розвитком регіонів.....	69
Висновки до розділу 3	81
Висновки	83
Список використаних джерел.....	86

ВСТУП

Актуальність теми. Соціально-економічний розвиток регіонів в Україні дедалі виразніше визначає загальну стійкість держави, її конкурентоспроможність, здатність забезпечувати належний рівень життя населення та відновлюватися після масштабних шоків. У сучасних умовах регіони функціонують у середовищі, де одночасно діють чинники воєнних загроз, демографічних втрат, структурної трансформації економіки, зростання нерівності між територіями, зміни просторових потоків капіталу й робочої сили, а також прискорення цифровізації управлінських процесів. За таких обставин публічне управління має не лише підтримувати базові функції життєзабезпечення, а й формувати траєкторії відновлення та розвитку, що спираються на принципи збалансованості, інклюзивності, ефективності використання ресурсів і підзвітності. Відтак, потреба переосмислення інструментів регіональної політики та механізмів взаємодії державної влади, регіональних органів і територіальних громад набуває системного характеру, оскільки від якості управлінських рішень залежить швидкість відбудови, інвестиційна привабливість територій, здатність утримувати людський капітал і забезпечувати соціальну згуртованість.

Наукова дискусія щодо управління регіональним розвитком останніми роками суттєво змістила акцент від традиційного адміністративного впливу до моделей багаторівневого врядування, стратегічного планування, проєктного управління та політик, орієнтованих на місце. До наукових досліджень, які охоплюють питання публічного управління сферою соціально-економічного розвитку регіонів, що інтегрує знання із теорії державного управління, регіональної економіки, соціології, а також інших суміжних дисциплін можна віднести праці таких відомих учених, як О.Білика, Т.Бут, В.Вакуленка, Г.Возняк, І.Дегтярьової, Д.Карамішева, А.Кузнецова, Т.Савченко, О.Ніколюка, Р.Конкіна, С.Тульчинської, І.Тютюнника, Ю.Чорій, С.Юрійчука та інших. Проблеми розвитку соціально-економічного потенціалу регіону

стали предметом уваги вітчизняних дослідників, серед яких С.Юрійчук, О.Толстанов та інші. Вивчення функціонування механізмів публічного управління в аспекті дослідження сфери соціально-економічного розвитку регіонів здійснювалося в наукових роботах І.Алексеева, І.Безени, К.Боднара, І.Гарашука, А.Крушельницького, В.Пленцак, А.Лелеченко, В.Химинець та інших. У публікаціях з публічного управління та регіоналістики послідовно підкреслюється, що результативність регіональної політики залежить від узгодженості цілей і ресурсів на державному, регіональному та місцевому рівнях, а також від здатності інституцій працювати в умовах невизначеності.

Водночас, незважаючи на помітне розширення наукових напрацювань, залишається потреба в комплексному осмисленні того, як саме трансформуються механізми публічного управління соціально економічним розвитком регіонів в Україні, які диспропорції і бар'єри відтворює чинна система, та які елементи зарубіжних моделей можуть бути адаптовані з урахуванням українського правового поля, інституційної спроможності та ресурсних обмежень.

Метою дослідження є теоретико прикладне обґрунтування напрямів удосконалення публічного управління соціально економічним розвитком регіонів України з урахуванням сучасних безпекових викликів, потреб відновлення та досягнення збалансованого просторового розвитку.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання дослідження**:

- здійснити аналіз концептуальних підходів до розуміння сутності та моделей публічного управління соціально економічним розвитком регіонів і визначити їх еволюцію в контексті сучасних управлінських трансформацій;
- виявити ключові диспропорції та проблеми у системі публічного управління розвитком регіонів, що проявляються у стратегічному плануванні, ресурсному забезпеченні, інституційній взаємодії та підзвітності;

- охарактеризувати трансформацію механізмів публічного управління регіональним розвитком в умовах воєнного стану, зокрема зміни пріоритетів, процедур координації та інструментів реалізації політики;
- узагальнити та систематизувати релевантні зарубіжні моделі регіонального розвитку і визначити критерії їх адаптації до української практики публічного управління;

Об'єктом дослідження є система публічного управління розвитком регіонів.

Предметом дослідження є механізми публічного управління соціально економічного розвитку регіонів, а також їх трансформація в умовах воєнного стану та потреб повоєнного відновлення.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, застосування яких забезпечує комплексність і логічну послідовність отриманих результатів. Використано методи аналізу та синтезу для розкриття змісту базових категорій регіонального розвитку і публічного управління та для узагальнення наукових підходів; порівняльний метод застосовано для співставлення моделей багаторівневого врядування і практик стратегічного планування в Україні та зарубіжних країнах; системний підхід використано для розгляду регіону як складної соціально економічної системи та для ідентифікації взаємозв'язків між інституційними компонентами управління; структурно функціональний метод дав змогу визначити розподіл компетенцій і відповідальності між рівнями влади та оцінити функціональні розриви; метод контент аналізу використано при опрацюванні стратегічних документів, програм розвитку, нормативно правових актів і аналітичних матеріалів.

Структура дослідження визначена метою та завданнями і включає вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки.